

ního zástavního práva a by na ní žádal, by svolila k vydání částky 9.383 Kč s fruktifikáty, které byly a budou docíleny uložením této částky na úrok. Nemohlo býti proto již z těchto důvodů žalobě vyhověno. Dovolatel uvádí, že prý jest možno, že pohledávky věřitelů Dr. H-a a firmy L. budou jinak uspokojeny a že tito věřitelé dodatečně ani nebudou činiti nárok na vydání částek jim z rozvrhové podstaty příkázaných. Vzhledem k § 406 c. ř. s. nelze však přihlížeti k těmto okolnostem právě tak jako s druhé strany k tomu, že snad kdysi dlužník zaplatí svůj dluh žalobkyni z jinakých svých prostředků. Co se má státi, kdyby došlo k uvolnění částek těmto věřitelům právoplatně příkázaných, vyložil výstižně odvolací soud, na jehož důvody se odkazuje.

Čís. 11125.

Úmluvu, podle níž si měl věřitel docházeti pro splátky v den dospělosti, jest vykládati tak, že dlužník má míti po celý den dospělosti splátku po ruce tak, by mohla býti věřiteli, jakmile se dostaví, ihned vyplacena, to i pro případ, kdyby dlužník byl jinak zaneprázdněn a nemohl býti přítomen.

(Rozh. ze dne 30. října 1931, Rv II 669/31.)

Žalobce ujednal se žalovaným, že dlužných 49.000 Kč jest splatno v měsíčních splátkách po 1.000 Kč vždy 1. každého měsíce pod ztrátou lhůt, že si žalobce bude pro jednotlivé splátky choditi a že splátka připadající na 1. červen 1930 bude splatná až 2. června 1930, poněvadž 1. června byla neděle. Žalobce přišel dne 2. června k žalovanému dopoledne do kanceláře pro tuto splátku, nezastihl ho však doma, odešel bez peněz a žalovaný na to dne 3. června 1930 žalobci splátku 1.000 Kč zaslal poštou. Žalovaný vystavil žalobci krycí směnku in bianco pro případ nedodržení splátek. Směnečný platební příkaz na zaplacení dlužného peníze ponechal procesní soud své stolice v platnosti co do 41.000 Kč. Odvolací soud směnečný platební příkaz zrušil. Důvody: První soud dospěl k právnímu závěru, že již proto, že si žalobce marně pro peníze přišel a žalovaný nezařídil, by byla splátka žalobci zapravena, kdyby přišel v jeho nepřítomnosti, nastala ztráta lhůt a že tím proto nastal případ, kdy žalobce byl oprávněn krycí směnku vyplniti. Než odvolací soud tento právní názor nesdílí. I podle úmluvy stran i podle zákona (§ 903 obč. zák. a čl. 329 obch. zák.) byl v souzeném případě platebním dnem 2. červen 1930, poněvadž 1. června byla neděle. Podle § 903 obč. zák. nastávají právní následky nesplnění závazku nebo zameškání — zde splatnost celé pohledávky — teprve uplynutím posledního dne lhůty. Že něco jiného bylo umluveno, strany netvrdí a není podkladu pro názor, že splatnost byla podle vůle stran omezena na ten okamžik dne 2. června, kdy si žalobce přijde pro peníze. Žalobce ani netvrdí, že úmluvu bylo takto vykládati. Úmluva měla podle své povahy jen ten význam, že se dluh, který jako dluh pe-

něžní je podle své povahy dluhem donosným (čl. 325 obch. zák.), stal aspoň pro určitý počet splátek nebo na dobu, pokud žalobce tak chtěl činiti, dluhem odnosným. Byl tím tedy změněn jen způsob plnění, nikoli však čas. Když tudíž žalobce žalovaného nezastihl, při čemž, jak jest zjištěno, vzdálil se žalovaný proto, že byl odvolán, nikoli snad, by se vyhnul placení, a žalobce byl svědkyní i v tom smyslu informován, nemohl žalovaný přijíti o své právo podle § 903 obč. zák., nýbrž i pak zůstával mu k plnění ještě celý den, tak že právem mohl očekávati, že si žalobce aspoň v obchodních hodinách pro peníze přijde, a že bude žalovaný moci takto plniti, jak plnil opětovně v případech předcházejících. Chtěl-li však žalobce pro tuto splátku způsob plnění změnití tím, že nemínil již pro ni přijíti, vyžadovala zásada poctivého obchodu, by žalovaného na to upozornil, a ku placení vyzval. Žalobce však netvrdí, že žalovaného buď přímo nebo aspoň prostřednictvím úřednice S-ové k plnění vyzval. Právem proto žalovaný mohl ještě celý 2. červen vyčkávati, že bude moci plniti způsobem dosud obvyklým, a proto, když zaslal peníze až 3. června — nelze ještě říci, že byl v prodlení, z čehož plyne důsledek, že žalobce nebyl oprávněn vyplniti krycí směnku. Postup, jak se zachoval žalobce, mohl by vésti k nespravedlivým šikanám v obchodním životě, kde by totiž věřitel mohl i úmyslně přivoditi situace, že by dlužníka nezastihl, a takto si vymoci splatnost celé pohledávky splatné ve splátkách pod ztrátou lhůt.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by po případném dalším jednání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Nemůže sice býti pochybnosti o tom, že měl žalovaný pro sebe celý den 2. června 1930 k zaplacení splátky na tento měsíc. Avšak smysl nesporné úmluvy, podle níž si měl žalobce pro splátky v den dospělosti docházeti, nemohl býti (§ 914 obč. zák.) jiný, než že žalovaný má míti po celý den dospělosti splátku po ruce tak, by mohla býti žalobci, jakmile se dostaví, ihned vyplacena, to i v tom případě, kdyby žalovaný byl jinak zaneprázdněn a nemohl býti přítomen. Nelze přece při dluhu odnosném žádati na věřiteli, by za dlužníkem, jemuž určitý den dospělosti jest znám, docházel několikrát; stačí, dostaví-li se jednou v obvyklých obchodních hodinách, vše ostatní jest již starostí dlužníkovou. Žalovaný, chtěje dostáti své povinnosti, měl ostatně dne 2. června 1930 dosti času, by splátku sám donesl žalobci, an mu tento nezanechal určitou zprávu, že se toho dne znovu dostaví, by splátku převzal. Poslal-li žalovaný dlužnou částku teprve 3. června 1930, byl by nepochybně v prodlení, nastala by ztráta lhůt a byl by žalobce oprávněn krycí směnku vyplniti a zažalovati. Než žalovaní tvrdili již v písemných námitkách, že žalobce poskytl žalovanému při splátkách respiro jako při směnečném protestu. Soud první stolice sice zjišťuje, že respiro nebylo ujednáno, odvolací soud však toto zjištění nepřezkoumal, ač bylo napadeno, pokládaje zjišťování respira vzhledem k svému odchýlnému právnímu názoru

za zbytečné. Dovolací soud nemá tudíž bezpečný skutkový podklad, by ve věci mohl ihned rozhodnouti, takže nezbylo, než aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu, by po případném dalším jednání znovu rozhodl.

Čís. 11126.

Nejde o nárok z pachtovní smlouvy (§ 49 čís. 5 j. n.), domáhá-li se pachtýř na propachtovateli odškodnění pro nedodržení dohody při propuštění pozemků z pachtu.

(Rozh. ze dne 31. října 1931, R I 620/31.)

Žalobou zadanou na krajském soudě domáhal se žalobce na žalované zaplacení 8000 Kč. Podle svého přednesu měl žalobce od žalované propachtovány různé pozemky, a, ježto žalovaná chtěla prodati na stavbu některé z těchto pozemků, dohodli se po žních v roce 1928, že jí žalobce propustí za ujednanou náhradu z pachtu pozemky ve výměře 18 měr, a dále ujednali, poněvadž měl žalobce na části těchto pozemků zasetý jetel, že si žalobce jetel v roce 1929 ještě sklídí, žalovaná však této dohodě nedostála, pole, na němž měl ještě zasetý jetel, prodala a ihned kupitelům bez výhrady předala k užívání, čímž žalobce utrpěl škodu v zažalované výši 8000 Kč. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: Jde o nárok z pachtovního poměru, z nedodržení pachtovní smlouvy žalovanou stranou. Spory takové však podle ustanovení § 49 čís. 5 j. n. jsou odkázány výlučně před soudy okresní, dvě výjimky tam uvedené nepřicházejí tu v úvahu. Nečiní rozdíl, zda poměr pachtovní nebo nájemní za sporu ještě trvá či zda již zanikl; záleží na tom, zda uplatňovaný nárok má původ v poměru pachtovním. Tak tomu jest v souzeném sporu. Kdyby nebylo pachtovního poměru k pozemku, nebylo by sporu. Okolnost, že se strany dohodly, že žalující strana předá některé pozemky před původně smlouvenou dobou 1931, nemění nic na právní povaze užívání jeteliště žalující stranou v roce 1929 jako pachtu. Ujednáním tím byla pozměněna původní smlouva jen co do doby pachtovní, jinak na ní, pokud jde o její právní povahu, o právní důvod užívání, nebylo nic měněno.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě k použitému zrušovacímu důvodu, znovu rozhodl o odvolání.

Důvody:

Podle § 41 druhý odstavec j. n. jsou pro posouzení příslušnosti rozhodné jen údaje žalobcovy. Přihlíží-li se k těmto údajům, došlo podle nich mezi stranami k ujednání zvláštní dohody, již byl dosavadní právní